IES SAN TOME DE FREIXEIRO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

HISTORIA DA ARTE

2º BACHARELATO

CURSO 2019-20

ÍNDICE

Páx

1- OBXECTIVOS XERAIS DO BACHARELATO 3
2- METODOLOXÍA DIDÁCTICA 4
3- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS 5
3.1. LIBRO DE TEXTO RECOMENDADO...5
4- PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN 6
4.1- INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN...5
4.2- SISTEMAS DE CUALIFICACIÓN...6
4.3- AVALIACIÓN INICIAL 6
5- PUBLICIDADE Ó ALUMNADO E PAIS..6
6- PROCEDEMENTOS DE RECUPERACIÓN 6
7- CONTRIBUCIÓN AO PLAN LECTOR DO CENTRO..7
7.1- AVALIACIÓN DO PLAN LECTOR 7
8- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DOCENTE..9
9- UTILIZACIÓN DAS TIC no BAC 9
10- PROGRAMACIÓN DE HISTORIA DA ARTE 10
10.1- SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN10
10.2- OBXECTIVOS, CONTIDOS , CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMP. CLAVE12
10.3- Concreción dos estándares e INDICADORES DE LOGRO 34

1. OBXECTIVOS XERAIS DO BACHARELATO

O bacharelato contribuira a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das

persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

2. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

Como **principios metodolóxicos** deberáse favorecer o traballo individual e en grupo, o pensamento autónomo, crítico e rigoroso, o uso das técnicas e hábitos de investigación en distintos campos do saber, a capacidade do alumnado de aprender por si mesmo, asi como a transferencia e a aplicación do aprendido. O alumnado de bacharelato debe adquirir, ademais, a capacidade de expresarse correctamente en público asi como un manexo adecuado da información en diferentes soportes e procedente de distintas fontes, incluída a biblioteca escolar, en liña co concepto de alfabetizacións múltiples.

Todalas materias que se integran no departamento son disciplinas ricas en información, nós pretendemos que os nosos alumnos e alumnas, ademáis de adquirir unha boa formación en contidos, desenvolvan unha actitude reflexiva e crítica ante a materia e unha madurez persoal, polo tanto debemos darlles a oportunidade de buscar a información de forma independente, e non sempre xa elaborada. Isto implica o tratamento de **fontes diversas,** un proceso que debe ser gradual.

A metodoloxía que se pretende seguir é de carácter comprensivo e debe contar coa **participación activa** do alumnado, tendo en conta que o importante non é tanto o que o profesor ensina, senón o que o alumno aprende. Para manter a atención dos alumnos, convén utilizar os novos medios técnicos como formas alternativas de buscar información.

As **saídas da aula**, perfectamente programadas e non como simple divertimento, facilitan a introducción dos alumnos nos mecanismos de investigación e son unha importante fonte de motivación.

Neste ensino activo e de indagación deben incluírse os **traballos en grupo dentro da aula**. Outro elemento primordial de toda **aprendizaxe comprensiva** é facer o maior uso posible das relacións dos novos coñecementos con esquemas que o alumno teña xa

adquiridos ou estean en fase de adquisición. Dada a simultaneidade dalgúns temas nos currículos de varias materias que se imparten no mesmo curso, é un recurso metodolóxico inestimable a **interdisciplinariedade.** En calquera caso, o método empregado debe ir sempre de acordo cos obxectivos que se pretenden conseguir.

Preténdese tamén que o alumnado domine, ao final do curso escolar, un vocabulario científico das materias. **A gradación na adquisición do vocabulario** corresponderase cunha gradación na dificultade das unidades, que esixen formulacións cada vez máis profundas. Ao final de cada unidade introducirase unha actividade de síntese a través da cal o alumno deberase lembrar do vocabulario xa estudiado.

A utilización do contorno próximo na medida do posible é tamén un dos puntos básicos que hai que ter en conta.

A contextualización nos períodos históricos é outro aspecto clave no estudo de tódas as materias. Por iso é fundamental a utilización de eixes cronolóxicos, esquemas e resumos.

Todo o anteriormente exposto conséguese mediante a utilización na aula de **tratamentos diferentes da información** e alternando os procedementos de traballo. A todo isto é necesario engadirlle a observación de diapositivas, atlas, a lectura de fontes iconográficas, a utilización periódica de libros diferentes ao libro de texto, os comentarios en grupo e os vídeos, que actúan como **actividade globalizadora.** Ao comezo de cada unidade son necesarias as clases expositivas, pois é tarefa do profesor centrar os aspectos máis relevantes de cada unidade didáctica.

3. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

O departamento dispón dos seguintes recursos:

- Unha colección completa de diapositivas de arte.
- Bibliografía histórica e xeográfica para consulta do profesorado.
- Unha colección de DVD de Hª de España para 2º de Bacharelato.
- Unha colección de arte:"Los genios de la pintura"
- Dos colecciones de 10 DVD de Historia general del arte

Ademáis destes materiais de uso común, cada profesor é responsable da elaboración dos seus propios materiais de aula segundo as necesidades da súa programación.

4. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Na etapa de bacharelato a avaliación debe fundamentarse nos seguintes principios:

- Continuidade, que fai referencia á necesidade de entender a avaliación como un proceso no que poderemos distinguir diferentes momentos: inicio, proceso-desenvolvemento e fin.
- Sistematicidade, que alude á necesidade de establecer a forma de seguimento de acordo cun plan previamente trazado, que deberá ser levado a cabo con rigor.
- Flexibilidade, que implica a posibilidade de utilizar no proceso avaliador, e sempre en función dos obxectivos trazados, diversidade de técnicas e instrumentos de rexistro.

Tendo en conta estes principios os procedementos de avaliación consistirán en:

- A observación directa do traballo realizado polos alumnos e alumnas.
- A análise das tarefas e actividades desenvolvidas.
- A corrección de probas específicas.

4.1. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Os instrumentos de avaliación comprenden un conxunto de técnicas que permiten a obtención de datos sobre a evolución do proceso de aprendizaxe do alumnado. Estas técnicas poden ser:

De observación, directa e indirecta realizadas de forma sistemática.

Entrevistas, probas escritas e orais e cuestionarios.

Estas técnicas concretaranse en actividades de avaliación que abarquen ámbitos diversos, entre eles:

- Asociación entre conceptos.
- Elección da mellor resposta.
- Definición do significado.
- Exposición temática.

- Identificación e categorización de exemplos.
- Comentarios de imaxes, mapas e gráficos.
- Síntese por medio de resumos, mapas de contido, gráficos, etc.
- Comentarios e composicións de textos.

4.2. SISTEMA DE CUALIFICACIÓN

Os resultados da avaliación no BACHARELATO expresaranse nos termos seguintes: insuficiente (IN), suficiente (SU), ben (BE), notable (NT) e sobresaliente (SB), acompañadas dunha cualificación numérica na escala do 1 ao 10, sen cifras decimais, considerándose cualificación negativa o insuficiente e positivas as restantes, correspondendo ao IN do 1 ao 4, ao SU o 5, ao BE o 6, ao NT o 7 e 8 e ao SB o 9 e 10.

A cualificación final será a media aritmética das tres avaliacións. Cando a nota media das avaliacións resulte con números decimais aproximarase ao número entero máis próximo. Por exemplo, dende 4 a 4,5 aproximarase a 4. Dende 4,6 a 4,9 aproximarase a 5.

En caso de que un alumno ou alumna sexa sorprendido copiando nalgún control será cualificado/a nesa proba cun 0.

En cada avaliación o profesorado terá en conta, ademáis da nota das probas, as actividades desenvolvidas na aula, que contribuirán a subir a cualificación.

4.3. AVALIACIÓN INICIAL

Para a realización da avaliación inicial, cada profesor ou profesora elaborará e cualificará unha proba que medirá as competencias clave dos cursos anteriores, cuxos resultados serán rexistrados documentalmente.

4.4 Avaliación continúa

Periodicidade coa que se farán probas escritas (cada cantos temas, cantas por trimestre ou avaliación, etc.)

Realizarase como mínimo unha proba escrita por avaliación. O número de probas e o número de temas que entrarán en cada proba déixase a criterio de cada profesor/a.

Como se cualifican as probas, os traballos individuais ou colectivos, o traballo no caderno de clase, a observación do traballo na aula (ponderación, redondeo…)

A cualificación deste tipo de probas servirá para redondear a nota da avaliación cando esta resulte con números decimais. En caso de que un alumno ou alumna sexa sorprendido copiando nalgún control será cualificado/a nesa proba cun 0.

Como se calcula a cualificación de cada unha das avaliacións (ponderación, redondeo...)

A cualificación final será a media aritmética das probas realizadas nesa avaliación. Cando a nota media resulte con números decimais aproximarase ao número enteiro máis próximo, redondeando ó alza ou á baixa segundo a cualificación do traballo realizado polo alumnado.

Mecanismo/s para recuperar unha proba non superada (no

Haberá UN EXAME de recuperación para CADA AVALIACIÓN que poderá ser despois de cada avaliación ou ó final de curso. O profesorado de cada materia decidirá a data de realización de dito exame.

É obrigatorio presentarse ao exame de recuperación para todos os alumnos e alumnas que obtiveran unha nota inferior a 4,5 na media da avaliación correspondente. A nota a considerar para a media final, será a máis alta, entre media da avaliación e a da propia recuperación, agás os casos nos que no exame de recuperación teñan unha nota máis de 1,5 inferior á obtida na media da avaliación correspondente

Como se calcula a cualificación final da materia na avaliación ordinaria:

A cualificación final será a media aritmética das tres avaliacións. Cando a nota media das avaliacións resulte con números decimais aproximarase ao número enteioro máis próximo. Por exemplo, dende 4 a 4,5 aproximarase a 4. Dende 4,6 a 4,9 aproximarase a 5.

5. PUBLICIDADE Ó ALUMNADO E PAIS

Ao comezo do curso o profesorado informará aos seus alumnos da metodoloxía que vai empregar e os procedementos de avaliación que vai utilizar. Ademais, o alumnado e os pais poderán ter acceso ao contido desta programación e aclarar calquera dúbida relacionada coa materia dirixíndose en primeiro lugar á Xefatura de Estudos do centro e en segundo lugar á Xefatura do Departamento.

6. PROCEDEMENTOS DE RECUPERACIÓN

Haberá un EXAME DE RECUPERACIÓN en cada avaliación para o alumnado que suspenda a materia. Cada profesor, na súa aula, decidirá a data da realización do exame que poderá ser despois de cada avaliación ou ó final de curso.

Proba extraordinaria de setembro: Os alumnos e alumnas que non superen a materia en xuño terán dereito a recuperala en setembro mediante un exame cuxas datas serán determinadas pola xefatura de estudos.

Características da proba de setembro:

A proba comprenderá corresponderá ao modelo de exame das probas ABAU.

7. CONTRIBUCIÓN AO PLAN LECTOR DO CENTRO

O Curriculo de Educación Secundaria de Galicia, no seu Anexo IV, establece o Proxecto Lector do Centro: "...O profesorado de todas e cada unha das áreas e materias de todos os niveis educativos, **incluirá nas súas programacións as actividades previstas no proxecto segundo a temporalización que nel se acorde**, determinando a dedicación real dun tempo mínimo diario para a lectura e a inclusión

de prácticas de comprensión e fomento da lectura e da escritura...". "...Realizarase unha avaliación continuada dos avances ou dificultades da posta en marcha do proxecto e das súas concrecións nos plans anuais de lectura. Para a avaliación de aspectos relacionados co hábito lector teranse en conta non só os índices de lectura, senón tamén a capacidade do alumnado para avanzar na súa competencia literaria e ser quen de enfrontarse a textos cada vez máis complexos, así como a súa actitude diante da lectura como medio para a aprendizaxe, fonte de pracer e recurso para o desenvolvemento persoal".

Existen catro dimensións xerais da competencia lingüística, que son:

- **Falar e escoitar**, é dicir, ser competente na expresión e comprensión de mensaxes orais que se intercambian en situacións cominicativas diversas.
- **Ler**, é dicir, ser competente á hora de comprender e usar textos diferentes con intencións comunicativas tamén diferentes.
- **Escribir**, é dicir, ser competente á hora de compoñer diferentes tipos de texto e documentos con intencións comunicativas diversas.

7.1. AVALIACIÓN DO PLAN LECTOR

O dominio e progreso das competencias lingüísticas nas dimensións de falar e escoitar, e ler e escribir, terá que comprobarse a través do uso que fai o alumnado en situacións comunicativas diversas. Poden servir de pautas os seguintes exemplos de situacións, actividades e tarefas, que na súa maioría se realizan diariamente e que se poden considerar para avaliar a consecución desta competencia:

FALAR E ESCOITAR

- Presentación de debuxos, fotografías, mapas etc. coa intención de que o alumnado, individualmente ou en grupo reducido, describa, narre, explique, razoe, xustifique, valore a propósito da información que ofrecen estes materiais.

- Presentación pública, por parte do alumnado, dalgunha produción elaborada persoalmente ou en grupo, sobre algúns dos temas que poidan tratrse en clase.

- Exposición en voz alta dunha argumentación, dunha opinión persoal, dos coñecementos que se teñen arredor algún tema puntual, como resposta a preguntas concretas ou a cuestións máis xerais, como poden ser: "Que sabes de...?", "Que pensas de...?". "Que queres facer con...?". Que valor das a...?". "Que consello darías neste caso?".

LER

- Facer **lectura en voz alta,** en todas as sesións de clase, da parte correspondente aos contidos que hai que tratar nesa sesión, do libro de texto ou calquera outro documento usado como recurso, e avaliar certos aspectos como: velocidade, entonación, corrección, ritmo, fonética.

- A partir da lectura do enunciado das actividades que hai que desenvolver, obter a idea principal da cuestión que se propón, para poder dar a resposta adecuada. Sobre todo, da lectura dos enunciados dos exercicios.

- A partir da lectura dun texto determinado (periódico, revista…), indicar que cadro, que representación, que gráfico, que título de entre diversos posibles é o máis adecuado para o conxunto do texto ou para algunha parte, e extraer conclusións.

- Busca e realización de biografías de grandes personaxes e lectura de parte destas.

ESCRIBIR

- Compoñer un texto libre sobre un determinado tema, a partir dalgunha razón que o faga necesario.

- A partir da lectura dun texto determinado, elaborar un resumo.

- Escribir ao ditado ou realizar outro exercicio ou actividade que o profesor pode propoñer en calquera momento como complemento aos contidos tratados nas sesións de traballo.

8. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DOCENTE

O procedemento para realizar o seguimento da programación e a súa avaliación farase coincidir coas sesións de avaliación, nas que se considerarán, entre outros, os seguintes aspectos:

Sesión de avaliación tras a avaliación inicial.

Nesta sesión de avaliación, como consecuencia da valoración realizada na avaliación inicial, estudarase se a planificación prevista é a adecuada no tocante a:

- Se o alumnado posúe os coñecementos previos necesarios para abordar esta programación docente e, no caso contrario, medidas que se adoptarán.
- Os contidos que se desenvolverán e a súa secuenciación.
- Se as estratexias metodolóxicas previstas son as máis adecuadas para este grupo.
- A organización temporal prevista.
- Se o tipo de actividades previstas é o adecuado ao grupo de alumnado.

Sesións da primeira e segunda avaliación.

Nestas sesións de avaliación analizarase o desenvolvemento da programación docente valorando os seguintes aspectos:

- Se o alumnado vai adquirindo os coñecementos e competencias previstos.
- Se a súa organización temporal está sendo a adecuada.
- Se as estratexias metodolóxicas desenvolvidas son as máis adecuadas.
- Balance xeral e propostas de mellora.

Sesión da terceira avaliación.

Nesta sesión realizarase unha avaliación do desenvolvemento da programación docente facendo maior fincapé nos seguintes aspectos:

- Grao no que se desenvolveu a programación docente.
- Valoración dos resultados académicos, é dicir, en que grao se conseguiron as aprendizaxes e competencias básicas previstas no alumnado.
- En que medida funcionaron as propostas de mellora introducidas nas anteriores sesións de avaliación.
- Análise xeral: valoración do conseguido, análise das posibles causas das dificultades atopadas, propostas de mellora e/ou revisión dalgúns aspectos da programación docente.

9. UTILIZACIÓN DAS TIC NO BACHARELATO

PÁXINAS WEB DE INTERESE

https://www.museodelprado.es

www.artehistoria.com

10. HISTORIA DA ARTE

A LOMCE establece que a materia de Historia da arte ten como obxectivo que o alumnado acade os coñecementos necesarios para a análise, interpretación e valoración da arte a través da linguaxe das formas e do pensamento visual, asi como a mentalidade, cultura e evolución das sociedades, polo que as obras de arte deben enmarcarse no seu contexto histórico.

Proponse unha selección de obras que permita unha aproximación xeral ó desenvolvemento da arte occidental, desde o nacemento do clasicismo na antigüidade grecorromana ata a arte contemporánea, sendo preferible centrar o estudo nas características esenciais dos períodos, estilos ou correntes máis significativos da arte occidental, así como na súa evolución, a través da análise dun número limitado de obras representativas ou nomeadamente salientables,

aínda que iso obrigue a renunciar de antemán a certos/as artistas e obras de interese indiscutible.

10.1. SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN

1º TRIMESTRE

TEMA 1: INTRODUCIÓN: A OBRA DE ARTE

- Análise da obra de arte
- Arquitectura: elementos sustentantes e sustentados
- Escultura: formas, materiais e instrumentos
- A pintura: instrumentos, soportes e técnicas.

TEMA 2 : A ARTE CLÁSICA: GRECIA.

- A arquitectura grega. As ordes. A Acrópole de Atenas.
- A evolución da escultura grega.

TEMA 3: A VISIÓN DO CLASICISMO EN ROMA

- A arquitectura romana. Tipoloxías constructivas. O Panteón. O arco de Tito. O Coliseo.
- A arquitectura romana en España: Acueducto de Segovia. Teatro de Mérida.

TEMA 4 : ARTE PALEOCRISTIÁ E BIZANTINA

- Achegas da primeira arte cristiá: a basílica. A nova iconografía.
- Arte bizantina. A época de Xustiniano: Santa Sofía de Constantinopla.

TEMA 5 : O PRERROMÁNICO ESPAÑOL

- O prerrománico español e a súa incidencia en Galicia. Análise de Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova.

2º TRIMESTRE

TEMA 6 : A ARTE ROMÁNICA COMO PRIMEIRA DEFINICIÓN DE OCCIDENTE

- A arquitectura: a igrexa románica. O mosteiro de Cluny.
- A arte do Camiño de Santiago: A catedral de Santiago. Arquitectura e escultura.
- Os mosteiros cistercienses en Galicia: innovacións cara ó gótico. Análise do Mosteiro de Oseira.

TEMA 7 : A ARTE GÓTICA COMO EXPRESIÓN DA CULTURA URBANA

- O sistema constructivo. A catedral gótica. Análise da arquitectura da Catedral de Reims e da Catedral de León.
- A humanización das artes figurativas na portada gótica: Chartres e Reims. Análise da escultura do Pórtico Real de Chartres e a Anunciación e Visitación da Catedral de Reims.
- As innovacións pictóricas: Giotto.

TEMA 8 : A CONTRIBUCIÓN DOS PRIMITIVOS FLAMENCOS

- As innovacións de Van Eyck. Análise da pintura: O Matrimonio Arnolfini
- A personalidade do Bosco. Análise da pintura: O Xardín das Delicias.

TEMA 9: A ARTE DO RENACEMENTO.

- Quattrocento italiano: a formulación dunha nova linguaxe.
- A arquitectura: Brunelleschi e Michellozzo.
- A renovación da escultura: Donatello.
- Un novo sistema de representación na pintura: Masaccio.

TEMA 10 : O PERÍODO CLÁSICO DO RENACEMENTO E O MANIERISMO

- Cinquecento: clasicismo e manierismo na arte italiana.

- Miguel Anxo: arquitecto, pintor e escultor. Análise da cúpula de San Pedro del Vaticano. Análise da bóveda da Capela Sixtina. Análise da Piedade do Vaticano, David. Moisés e tumbas dos Médicis da Catedral de Florencia.
- Palladio e Giacomo della Porta: Análise da Vila Capra e a Igrexa do Gesú.
- A pintura: Leonardo, Rafael e Miguel Anxo. A escola veneciana: Tiziano.
- Renacemento en España. Arquitectura: inicios, clasicismo e manierismo. O Escorial. Pintura: o Greco.

3º TRIMESTRE

TEMA 11 : A ARTE BARROCA: UNIDADE E DIVERSIDADE

- Arquitectura, escultura e pintura en San Pedro do Vaticano.
- A obra de Bernini. Arquitectura e escultura
- A pintura barroca: o tenebrismo de Caravaggio.
- A arquitectura barroca española: da praza maior ao pazo borbónico.
- O Barroco compostelán.
- A imaxinería española: Gregorio Fernández.
- A pintura española: Velázquez.

TEMA 12 : A ARTE NO SÉCULO XIX: A ARTE DUN MUNDO EN TRANSFORMACIÓN

- A personalidade independente de Goya.
- A tendencia naturalista da arte do século XIX.
- O impresionismo: Manet e Monet
- Os postimpresionistas: Cezanne, Van Gogh e Gauguin.

TEMA 13 : A ARTE NA PRIMERA METADE DO SÉCULO XX: A RUPTURA DA TRADICIÓN

- A arquitectura funcional e orgánica: Le Corbusier e Wright.
- As vangardas. O Expresionismo: Munch. O Fauvismo: Matisse. O Cubismo analítico e sintético: Picasso. A Abstracción: Kandinsky.

O Neoplasticismo: Mondrian. A Arte Dadá: Marcel Duchamp. O Superrealismo: Dalí.
- A personalidade de Picasso: etapas da súa evolución.

TEMA 14: A ARTE DO NOSO TEMPO: A UNIVERSALIZACIÓN DA ARTE

- As artes plásticas: O expresionismo abstracto: Pollock. O Informalismo: Tapies. O Pop Art: Warhol e Lichestein. A banda deseñada.
- A escultura galega na democracia: Leiro.
- A arquitectura: o estilo internacional. Albalat, análise do edificio da Coca Cola na Coruña. Eissemann, análise da Cidade da Cultura de Santiago de Compostela.

10.2. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica			
n	B1.1. Grecia, creadora da linguaxe clásica: principais manifestacións.	B1.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	CCEC CCL CAA
			HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	CCEC CCL
			HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes.	CCEC CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anavysos, o "Doríforo" (Policleto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo).	CCEC CCL CAA
n	B1.2. A función social da arte en Grecia.	B1.2. Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	CCEC CCL CSC
d e m n	B1.3. Comentario de obras de arte: Grecia.	B1.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Niké e teatro de Epidauro.	CCEC CCL CAA
			HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxíteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea).	CCEC CCL CAA
n p	B1.4. Visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania romana e na Gallaecia.	B1.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte romana, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega.	CCEC CCL CAA
			HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos.	CCEC CCL
			HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos.	CCEC CCL CAA
			HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega.	CCEC CCL CAA
			HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica.	CCEC CCL CAA
n	B1.5. Función social da arte en Roma.	B1.5. Explicar a función social da arte romana, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	CCEC CCL CSC
d e m n	B1.6. Comentario de obras de arte: Roma.	B1.6. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma.	CCEC CCL CAA
			HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano.	CCEC CCL CAA
d e g m n	B1.7. Traballo de investigación sobre historia da arte.	B1.7. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fidias.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
			HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos".	CCEC CCL CAA CD CSIEE

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h n p	B1.8. Conservación do patrimonio: arte grecorromana	B1.8. Respectar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que cómpre conservar.	HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
	Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval			
n	B2.1. Achega cristiá na arquitectura e na iconografía.	B2.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.1.2. Describe a orixe, a características e a función da basílica paleocristiá.	CCEC CCL CSC
			HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martiria" paleocristiáns, e as súas partes.	CCEC CCL
			HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía.	CCEC CCL CAA
n	B2.2. Arte bizantina.	B2.2. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla.	CCEC CCL CAA
			HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e m n	B2.3. Comentario de obras de arte bizantina	B2.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena.	CCEC CCL CAA
n p	B2.4. Arte prerrománica.	B2.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia.	CCEC CCL
			HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense).	CCEC CCL CAA
n	B2.5. Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. Iconografía románica.	B2.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.5.2. Describe as características e as función das igrexas e dos mosteiros na arte románica.	CCEC CCL CSC
			HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía.	CCEC CCL
n	B2.6. Función social da arte románica.	B2.6. Explicar a función social da arte románica, especificando o papel de clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica.	CCEC CCL CSC
d e m n	B2.7. Comentario de obras de arte románica.	B2.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia).	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n	B2.8. Achega do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna.	B2.8, Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.4. Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.	CCEC CCL CAA
n	B2.9. Función social da arte gótica.	B2.9. Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico.	CCEC CCL CSC CAA
d e m n	B2.10. Comentario de obras de arte gótica.	B2.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.	CCEC CCL CAA
			HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas góticas: escena de "A fuxida a Exipto", de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua, "Matrimonio Arnolfini", de Jan Van Eyck, "O descendemento da cruz", de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias, de Hieronymus Bosch.	CCEC CCL CAA
n p	B2.11. O peculiar desenvolvemento artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración.	B2.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica e gótica española e hispano-musulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB2.11.1. Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España.	CCEC CCL CAA
			HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico.	CCEC CCL CSC
			HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá.	CCEC CCL CAA
			HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéxar e especifica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéxar popular e o cortesán.	CCEC CCL CAA
d e m n p	B2.12. Comentario de obras de arte medieval española.	B2.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A dúbida de San Tomé", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago.	CCEC CCL CAA
			HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida).	CCEC CCL CAA
			HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo.	CCEC CCL CAA
			HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos).	CCEC CCL CAA
			HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmás: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada.	CCEC CCL CAA
d e g m n	B2.13. Traballo de investigación sobre historia da arte.	B2.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.	CCEC CCL CAA CD CSIEE

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h n p	B2.14. Conservación do patrimonio: arte medieval.	B2.14. Respectar as creacións da arte medieval, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago.	CCEC CCL CSC
			HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
	Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno			
n	B3.1. Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano.	B3.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos.	CCEC CCL CAA
n	B3.2. Función social da arte no Renacemento	B3.2. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor.	CCEC CCL CSC

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e m n	B3.3. Comentario de obras de arte: arte do Renacemento.	B3.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio.	CCEC CCL CAA
			HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e A "Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés.	CCEC CCL CAA
n	B3.4. A recepción da estética renacentista na Península Ibérica.	B3.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano.	CCEC CCL CAA
			HAB3.4.2. Describe a evolución da arquitectura renacentista española.	CCEC CCL CAA
			HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española.	CCEC CCL CAA
			HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas.	CCEC CCL CAA
d e m n	B3.5. Comentario de obras de arte: arte española do Renacemento.	B3.5. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni.	CCEC CCL CAA
			HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito".	CCEC CCL CAA
n	B3.6. Unidade e diversidade do Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico. Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias.	B3.6. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB3.6.1. Explica as características esenciais do Barroco.	CCEC CCL
			HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista.	CCEC CCL CAA
			HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista.	CCEC CCL CAA
			HAB3.6.4. Explica as características xerais do urbanismo barroco.	CCEC CCL
			HAB3.6.5. Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de "*David*" por Michelangelo e por Bernini.	CCEC CCL CAA
			HAB3.6.6. Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante.	CCEC CCL CAA CSC
			HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes.	CCEC CCL CAA
			HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n	B3.7. Función social da arte no Barroco.	B3.7. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB3.7.1. Describe o papel desempeñado no século XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París.	CCEC CCL CSC
d e m n	B3.8. Comentario de obras de arte: arte do Barroco.	B3.8. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versalles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre.	CCEC CCL CAA
			HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo" e "Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro".	CCEC CCL CAA
			HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt.	CCEC CCL CAA
n	B3.9. Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaría barroca. Achega da pintura española: grandes figuras do Século de Ouro.	B3.9. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		histórico e cultural.	HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaría barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza.	CCEC CCL CAA
			HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII.	CCEC CCL
			HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.	CCEC CCL CAA
d e m n	B3.10. Comentario de obras de arte: arte española do Barroco.	B3.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera.	CCEC CCL CAA
			HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla, "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O Príncipe Baltasar Carlos a cabalo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo.	CCEC CCL CAA
n	B3.11. Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento rococó. Neoclasicismo e Romanticismo.	B3.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos.	CCEC CCL CAA CSC
			HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran.	CCEC CCL CAA CSC
			HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura.	CCEC CCL CSC
			HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova.	CCEC CCL CAA
			HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David.	CCEC CCL CAA
			HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaría relixiosa española en madeira policromada.	CCEC CCL CAA
d e m n p	B3.12. Comentario de obras de arte: arte do século XVIII.	B3.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva.	CCEC CCL CAA
			HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova.	CCEC CCL CAA
			HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat".	CCEC CCL CAA
d e g m n	B3.13. Traballo de investigación en historia da arte.	B3.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
h n p	B3.14. Conservación do patrimonio: arte moderna.	B3.14. Respectar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
	Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación			

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n	B4.1. A figura de Goya.	B4.1. Analizar a obra de Goya e identificar nela os trazos propios das correntes da súa época e os que anticipan diversas vangardas posteriores.	HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos.	CCEC CCL CAA
			HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios".	CCEC CCL CAA
d e m n	B4.2. Comentario de obras de arte: Goya.	B4.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "*O parasol*", "*A familia de Carlos IV*", "*O 2 de maio de 1808 en Madrid*" ("*A loita cos mamelucos*"), "*Os fusilamentos do 3 de maio de 1808*"; desastre nº 15 ("*E non hai remedio*") da serie "*Os desastres da guerra*"; "*Saturno devorando un fillo*" e "*A leiteira de Bordeos*".	CCEC CCL CAA
n	B4.3. A Revolución Industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno.	B4.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial.	CCEC CCL CAA CSC CMCCT
			HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX.	CCEC CCL CAA
			HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón.	CCEC CCL
			HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo.	CCEC CCL CAA
			HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista.	CCEC CCL
			HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura.	CCEC CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX.	CCEC CCL
d e m n	B4.4. Comentario de obras de arte: arquitectura do século XIX.	B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí.	CCEC CCL CAA
n	B4.5. Evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os postimpresionistas, xerme das vangardas pictóricas do século XX.	B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix.	CCEC CCL CAA
			HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner.	CCEC CCL CAA
			HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX.	CCEC CCL CSC
			HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo.	CCEC CCL CAA
			HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo.	CCEC CCL
			HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX.	CCEC CCL CAA
			HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n	B4.6. Función social da arte no século XIX.	B4.6. Explicar a evolución cara á independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas academias, os salóns, as galerías privadas e os marchantes.	HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura.	CCEC CCL CSC
d e m n	B4.7. Comentario de obras de arte: o século XIX.	B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ornans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin.	CCEC CCL CAA
n	B4.8. Escultura: mantemento do clasicismo. Rodin.	B4.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios).	CCEC CCL CAA CSC
			HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin.	CCEC CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e m n	B4.9. Comentario de obras de arte: século XIX.	B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais".	CCEC CCL CAA
d e g m n	B4.10. Traballo de investigación en historia da arte.	B4.10. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
			HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
h n p	B4.11. Conservación do patrimonio: arte do século XIX.	B4.11. Respectar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
	Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX			
n	B5.1. O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo.	B5.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior.	CCEC CCL CSC
			HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo.	CCEC CCL
			HAB5.1.3. Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético.	CCEC CCL CAA CSC
			HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo.	CCEC CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".	CCEC CCL CAA
			HAB5.1.6. Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo.	CCEC CCL CAA
			HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.	CCEC CCL CSC
			HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo.	CCEC CCL
			HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.	CCEC CCL
			HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n e	B5.2. Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX.	B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB5.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade que emerxe", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí.	CCEC CCL CAA
			HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore.	CCEC CCL CAA
n	B5.3. Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica.	B5.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura.	CCEC CCL CAA
			HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e n	B5.4. Comentario de obras de arte: arquitectura da primeira metade do século XX.	B5.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright.	CCEC CCL CAA
d e g m n	B5.5. Traballo de investigación en Historia da Arte.	B5.5. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías.	HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españois Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC).	CCEC CCL CAA CD CSIEE
d h m n p	B5.6. Conservación do patrimonio: arte do século XX.	B5.6. Respectar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual.	HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección.	CCEC CCL CAA CSIEE
	Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX			
n	B6.1. Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: High Tech, arquitectura Posmoderna e Deconstrución.	B6.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura desde a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual.	HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte.	CCEC CCL CSC
			HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura.	CCEC CCL
			HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución.	CCEC CCL CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e m n	B6.2. Comentario de obras de arte: arquitectura desde a segunda metade do século XX.	B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	CCEC CCL CAA
n	B6.3. Artes plásticas: das segundas vangardas á posmodernidade.	B6.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas desde a segunda metade do século XX, no marco das novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan o mundo actual.	HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano.	CCEC CCL CAA
			HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica.	CCEC CCL
			HAB6.3.3. Explica o Minimalismo.	CCEC CCL
			HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a Op-Art.	CCEC CCL
			HAB6.3.5. Explica a arte conceptual.	CCEC CCL
			HAB6.3.6. Explica a Arte Povera.	CCEC CCL
			HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo.	CCEC CCL CAA
			HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art.	CCEC CCL
			HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas.	CCEC CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e m n	B6.4. Comentario de obras de arte: a arte desde a segunda metade do século XX.	B6.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López.	CCEC CCL CAA
n	B6.5. Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas.	B6.5. Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión,o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas.	HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador.	CCEC CCL
i n	B6.6. Impacto das novas tecnoloxías na difusión e na creación artística.	B6.6. Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, e explicar os seus efectos tanto para a creación artística como para a difusión da arte.	HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte.	CCEC CCL CMCCT CD
n	B6.7. Arte e cultura visual de masas.	B6.7. Identificar a presenza da arte na vida cotiá, e distinguir os ámbitos en que se manifesta.	HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais.	CCEC CCL CSC
			HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	CCEC CCL CSC
h n p	B6.8. O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO	B6.8. Respectar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándoas como patrimonio cultural	HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos.	CCEC CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	UNESCO.	patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras, e explicar que é o Patrimonio Mundial da UNESCO, así como a súa orixe e a súa finalidade.	HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
	Bloque 7. O vocabulario artístico			
e n	B7.1. Vocabulario artístico.	B7.1. Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os elementos e as técnicas principais.	HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas.	CCEC CCL

10.3. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E INDICADORES DE LOGRO: Grao mínimo de consecución 50% Considerarase superada a materia cando o alumnado consiga cumprir a metade do total dos seguintes indicadores:

1. Situar correctamente a civilización grega no tempo e no espazo.
2. Coñecer os condicionantes políticos, sociais, económicos e culturais do mundo clásico grego e as súas orixes.
3. Resumir as características da arte grega e a súa periodización en etapas, relacionándoas co seu contexto histórico.
4. Analizar correctamente unha obra arquitectónica, non só desde o punto de vista técnico-formal, senón tamén en canto á súa función e significado.
5. Diferenzar as dúas ordes básicas, dórica e xónica, a partir do estudo feito sobre o Partenón, o templo de Nike Apteira e o Erecteion.
6. Comparar entre si obras arquitectónicas pertencentes a diversos momentos da historia grega (arcaísmo, clasicismo, helenismo) e analizar as súas diferenzas.
7. Comprender a influencia que o clasicismo grego tivo sobre a arte posterior.
8. Situar correctamente no tempo e no espazo os tres grandes períodos da escultura grega: arcaismo, clasicismo, helenismo.

9. Analizar correctamente unha obra escultórica, non só desde o punto de vista técnico-formal senón tamén en canto á súa función e significado.
10. Analizar as características propias da etapa arcaica a través do estudo dun Kuroi e unha Korai.
11. Analizar as características do período clásico temperán a través do estudo do Discóbolo de Mirón e do Doríforo de Policleto.
12. Coñecer o clasicismo pleno a través das obras de Fidias, especialmente dos relevos do Partenón.
13. Analizar a introdución dos sentimentos no período posclásico mediante o estudo da obra de Praxíteles: Hermes co neno Dioniso e Venus de Cnido.
14. Analizar as características da obra de Scopas e Lisipo a través do estudo da Ménade e o Apoxiomeno.
15. Comparar entre si obras pertencentes a diversos momentos da historia grega.
16. Comprender a influencia que o clasicismo grego tivo sobre a arte e especialmente sobre a escultura posterior.
17. Situar correctamente no tempo e no espazo a cultura romana.
18. Recoñecer a importancia das achegas romanas á arquitectura. Valorar a perfección dos seus sistemas construtivos.
19. Deducir as características dunha obra arquitectónica romana, partindo da análise do Panteón.
20. Recoñecer a importancia das tipoloxías arquitectónicas romanas analizando as seguintes obras: o Coliseo de Roma, o Arco de Triunfo de Tito, o Acueducto de Segovia e o Teatro de Mérida.
21. Situar no tempo e no espazo a aparición do cristianismo e da arte paleocristiá.
22. Entender os condicionantes de todo tipo que dificultaron as primeiras manifestacións artísticas do cristianismo e a súa floración a partir do edicto de Milán.
23. Comprender as causas que levaron á Igrexa cristiá a adoptar como propias as fórmulas artísticas do mundo romano e a importancia que iso tivo para a súa difusión posterior.
24. Analizar o modelo de basílica paleocristiá partindo da primeira basílica de San Pedro ou da basílica de Santa Sabina.
25. Interpretar os trazos máis importantes da iconoloxía paleocristiana e a súa transcendencia na arte cristiana posterior.

26. Situar no tempo e no espazo o Imperio bizantino e coñecer a súa orixe e as súas características.
27. Analizar a arquitectura bizantina, tanto desde o punto de vista formal como da súa función e significado, tomando como exemplo a basílica de Santa Sofía de Constantinopla.
28. Situar igualmente no tempo e no espazo as primeiras manifestacións artísticas nacidas por mor da presenza musulmá en España: a arte visigoda, asturiana e mozárabe.
29. Entender por que se chama prerrománicas a todas estas culturas e cales son as súas orixes.
30. Coñecer as características da arquitectura visigótica a través do estudo da igrexa de Santa Comba de Bande.
31. Remarcar a aparición e uso, entre os visigodos, do arco de ferradura.
32. Facer un comentario completo (aspectos formais, función, contido) sobre unha obra arquitectónica da arte asturiana: Santa María de Naranco.
33. Coñecer a arte mozárabe mediante o estudo de San Miguel de Celanova.
34. Situar no tempo e no espazo a arte románica.
35. Entender as circunstancias históricas nas que vivía Europa na época feudal e a importancia do papel da Igrexa nela.
36. Coñecer as características básicas da arquitectura románica: planta, alzado, cabeceira, bóvedas, decoración, así como a simboloxía que oculta.
37. Recoñecer na arte románica a importancia da escultura e da pintura como complementos da arquitectura.
38. Analizar o poder das ordes monásticas e a importancia dos mosteiros a través do estudo do mosteiro de Cluny.
39. Coñecer a importancia do Camiño de Santiago na difusión do románico peninsular.
40. Identificar e aplicar correctamente un esquema de lectura da obra ó exemplo máximo do románico español: a catedral de Santiago de Compostela.
41. Coñecer as características básicas da escultura e a pintura románicas e a súa importancia como medio de transmitir a mensaxe adoutrinadora da Igrexa.
42. Distinguir entre escultura utilizada como complemento da arquitectura e escultura exenta.

43. Apreciar a evolución da escultura románica na análise das esculturas da portada de Platerías e do pórtico da Gloria de Santiago de Compostela.
44. Situar correctamente no tempo e no espazo o desenvolvemento do estilo gótico.
45. Comparar o contexto sociopolítico do gótico co do románico, e recoñecer o papel predominante da Igrexa en ambos os dous períodos.
46. Coñecer as características fundamentais da arquitectura, a escultura e a pintura góticas, comparándoas coas románicas e analizando as causas das diferenzas.
47. Coñecer os diversos períodos de evolución da arquitectura cisterciense ou inicial, gótico pleno, gótico radiante e gótico flamíxero e situalos no tempo.
48. Recoñecer as características da arquitectura cisterciense a través do estudo do mosteiro de Oseira.
49. Descubrir as características de cada período analizando unha obra de cada etapa, como o Pórtico Real da catedral de Chartres e a Anunciación e a Visitación de Reims.
50. Comparar unha escultura gótica cunha románica e relacionar as causas das diferenzas cos cambios na sociedade e na mentalidade da época.
51. Descubrir a importancia da figura de Giotto como ponte entre o gótico e o renacemento a través da análise dos frescos da capela dos Scrovegni en Padua: O Pranto sobre Cristo morto e o Bico de Judas.
52. Coñecer a pintura flamenca nos seus principais aspectos a través da obra de Jan Van Eyck, analizando os elementos plásticos, a súa composición e contido, estudando especialmente: O Matrimonio Arnolfini e A Virxe do Chanceller Rolin.
53. Coñecer o significado do termo Renacemento.
54. Situar correctamente no tempo e no espazo a etapa renacentista.
55. Coñecer as características básicas da arquitectura, a escultura e a pintura renacentistas.
56. Comprender a superación dos sistemas construtivos clásicos que supón a obra de Brunelleschi mediante o estudo da cúpula de Santa María das Flores e Basílica de San Lorenzo.

57. Comprender as características da arquitectura do século XVI mediante a análise do pequeno templo de San Pietro in Montorio e da basílica de San Pedro do Vaticano.
58. Analizar o mosteiro de San Lourenzo de O Escorial como exemplo do estilo herreriano.
59. Coñecer as características da escultura do Quattrocento e a súa volta aos valores clásicos a través de dúas obras de Donatello: o David e o Gattamelata.
60. Coñecer as características da pintura do Quattrocento a través do estudo da obra de Massacio: o Tributo.
61. Comprender as características da escultura do Cinquecento a través da figura e a obra de Miguel Anxo, analizando especialmente o David, o Moisés, A Piedade do Vaticano e a Piedade Rondanini.
62. Coñecer as principais novidades introducidas na pintura do Cinquecento a través das obras de Leonardo da Vinci, Miguel Anxo e Rafael: A Virxe das Rochas, a Gioconda, a Capela Sixtina, a Virxe da Pradería, a Virxe do Xílgaro e a Escola de Atenas.
63. Coñecer as características da pintura renacentista e manierista en España e valorar a gran figura de O Greco, analizando e identificando as súas obras: O Martirio de San Mauricio, o Enterro do Señor de Orgaz e a Adoración dos Pastores.
64. Situar correctamente a etapa barroca e a rococó no tempo e no espazo.
65. Comprender o concepto de "barroco", entendido como forma de vida, e as diferentes funcións que desempeña a arte nesta época.
66. Resumir os condicionantes intelectuais, sociais e económicos da Europa da época, destacando a importancia do Papado e das monarquías absolutas.
67. Coñecer as características básicas da arquitectura, a escultura e a pintura barrocas.
68. Descubrir o urbanismo barroco ao servizo da teatralidade mediante a análise da obra de Maderno e de Bernini: Fachada de San Pedro do Vaticano, Praza do Vaticano e Baldaquino de San Pedro do Vaticano.
69. Coñecer as características básicas do barroco español, situalo no seu contexto histórico e identificar ós seus principais representantes.

70. Relacionar o desenvolvemento da escultura europea, especialmente da española, coas directrices da Contrarreforma dadas polo Concilio de Trento.
71. Analizar as esculturas barrocas desde o punto de vista formal, de contido e, especialmente, funcional, partindo da análise da obra de Bernini: A transververación de Santa Teresa e Apolo e Dafne.
72. Coñecer as construcións arquitectónicas máis representativas do barroco compostelán inseríndoas no seu contexto histórico e analizando as obras de Andrade, Casas e Novoa e Simón Rodríguez en Santiago de Compostela: Torre do Reloxo, Fachada do Obradoiro e Fachada do convento de Santa Clara.
73. Analizar as achegas do barroco italiano á pintura a través do estudo da obra de Caravaggio: A vocación de San Mateo e o enterro de Cristo.
74. Recoñecer a importancia da figura de Velázquez e a súa evolución pictórica a través da análise e interpretación das súas principais obras: O Aguador de Sevilla, A Fragua de Vulcano, A Rendición de Breda, As meninas e o Bufón do Pablos de Valladolid.
75. Coñecer e entender o contexto histórico dos séculos XVIII e XIX.
76. Coñecer a pintura de Goya a través da súa obra e recoñecer a importancia desta gran figura e a súa influencia sobre os estilos posteriores, analizando especialmente: O oleiro valenciano, A Familia de Carlos IV, As Majas, O dous de Maio, Os fusilamientos de La Moncloa e o Aquelarre
77. Analizar os precedentes do impresionismo a través da obra de Manet, enlace entre realismo e impresionismo, e a análise da súa obra o Almorzo campestre.
78. Recoñecer a importancia do movemento impresionista e identificar as súas características a través da análise das obras de Monet, Impresión, Sol nacente e a serie da catedral de Rouen.
79. Descubrir o postimpresionismo a través das figuras de Cezanne, Gaugin e Van Gogh e do estudo da súa obras: Naturaleza morta con tarteira (Colección Sr e Sra Lacomte, París 1879- 1882), A habitación de Arlés e Despois do Sermón.
80. Coñecer a figura de Munch, precursor do expresionismo, a través da súa obra: O berro.
81. Coñecer a problemática e as características da sociedade do século XX.

82. Coñecer as características básicas das principais correntes arquitectónicas, escultóricas e pictóricas do século XX.
83. Relacionar as novas correntes cos condicionantes intelectuais, sociais e económicos da época.
84. Resumir as características da arquitectura racionalista por medio do estudo da obra de Le Corbusier: A Casa Saboya e a Igrexa de Ronchamp.
85. Coñecer as características da arquitectura organicista a través da figura e as obras de Frank Lloyd Wright analizando especialmente A Casa da Fervenza.
86. Coñecer o estilo internacional e o tardomoderno ou racionalismo organicista analizando a obra do arquitecto galego Fernández Albalat: A Fábrica de Coca- Cola da Coruña.
87. Situar correctamente no tempo as distintas correntes pictóricas do século XX.
88. Comprender as causas dos grandes cambios que se produciron nas artes pictóricas no século XX e relacionalos cos cambios da sociedade.
89. Resumir as características dos diferentes movementos de vangarda.
90. Coñecer o fauvismo a través da análise da obra de Matisse: A raia verde.
91. Estudar as distintas fases da obra de Pablo Ruiz Picasso a través de das súas obras: A Vida, As Señoritas de Avignon, A Moza da Mandolina (MOMA, 1910), Muller con Mandolina (MOMA, 1914), Pablo vestido de Arlequín, Os Tres Músicos, O Guernica, As Meninas (conjunto) segundo Velázquez.
92. Analizar a obra de Kandinsky, iniciador dunha das grandes correntes do século, a abstracción estudando especialmente: Pintura con Tres Manchas (Colec. Thyssen).
93. Descubrir o neoplasticismo e a abstracción xeométrica con Mondrian analizando a súa obra: Taboa nº 1.
94. Coñecer as diversas versións do surrealismo a través dos seus grandes representantes españois. Dalí e a sua obra: A Persistencia da Memoria.
95. Descubrir a arte Dadá e o "ready made" a través da obra de Marcel Duchamp: A Fonte e L.H.O.O.Q.
96. Analizar o expresionismo abstracto a través da obra de Pollock: Número 1.

97. Descubrir o informalismo analizando a obra de Tapies: Marrón e Ocre.
98. Entrar no Pop art estudando a Andy Warhol e Roy Lichtenstein nas súas obras: Sopa Campbell`S, Marilyn Monroe e Un con Pirámide.